

กระทู้ถามที่ ๒๒๕ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจของหน่วยงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๐ ได้มีบทบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจการมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถรับผิดชอบในการบริหารจัดการในส่วนของภารกิจงาน งบประมาณและบุคลากรได้ ซึ่งปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่มีการถ่ายโอนภารกิจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น กระทรวงสาธารณสุขมีการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขในส่วนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กระทรวงศึกษาธิการมีการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาในส่วนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการถ่ายโอนภารกิจด้านการป้องกันและปราบปรามในส่วนของตำรวจท้องถิ่น เป็นต้น แต่ในข้อเท็จจริงการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขึ้นอยู่กับหน่วยงานในส่วนกลาง การทำงานบางส่วนยังคงเกิดความซ้ำซ้อน ยังขาดความชัดเจนในภารกิจงาน รวมถึงนโยบายการกระจายอำนาจก็ยังคงเกิดความต่อเนื่องอยู่ ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความไม่มีประสิทธิภาพและไม่เกิดความเข้มแข็ง ทั้ง ๆ ที่การที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปบริหารจัดการจะทำให้เกิดความคล่องตัวเพิ่มขึ้นเนื่องจากสามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย รวมถึงยังเกิดการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดการมีส่วนร่วมในพื้นที่ของตนได้ จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีแนวทางหรือมาตรการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นจากเดิมว่าจะเป็นไปได้ในรูปแบบหรือทิศทางใด ขอทราบรายละเอียด

๒. รัฐบาลมีแนวทางการยกระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กให้ขึ้นเป็นระดับเทศบาลตำบลทั่วประเทศหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

จังหวัดกระบี่

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๒๕ ร.

ของ นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกระบี่ พรรคภูมิใจไทย
เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจของหน่วยงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้าพเจ้า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจของหน่วยงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้องที่ได้รับรายงานจากกระทรวงมหาดไทยและสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

รัฐบาลมีแนวทางหรือมาตรการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดแนวทางการกระจายอำนาจของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้การดูแลและการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบหรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ เพื่อให้การกระจายอำนาจเกิดผลอย่างจริงจังและเป็นขั้นตอนตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบและแต่ละแห่งโดยมีขีดความสามารถและความจำเป็นแตกต่างกันจึงมีการดำเนินการ ดังนี้

๑) ยกร่างพระราชบัญญัติกำหนดกรอบและเป้าหมายการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ประกอบกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๑) และ (ฉบับที่ ๒) ด้านการถ่ายโอนภารกิจที่ผ่านมายังไม่สามารถขับเคลื่อนได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เนื่องจากยังมีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการ อาทิ การแก้ไขกฎหมายยังทำได้ล่าช้า ระบบความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และภาคส่วนต่าง ๆ ด้านโครงสร้างองค์กร ความไม่พร้อม ด้านบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการที่มีภารกิจถ่ายโอนขอชะลอและขอทบทวนภารกิจและพยายามสร้างงานใหม่ให้ตนเองที่คล้ายคลึงกับภารกิจที่ถ่ายโอน การทับซ้อนของภารกิจหน้าที่ระหว่างราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนท้องถิ่น การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้โดยอิสระต้องอยู่ภายใต้กรอบวิธีปฏิบัติของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องหรือไม่สามารถดำเนินการในภารกิจที่เป็นนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งปัญหาเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่ไม่สะท้อนภาระงานภายในพื้นที่ บุคลากรไม่เป็นไปตามภารกิจขึ้นอยู่กับความสมัครใจ คำสั่ง กฎ ระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคในการถ่ายโอนไม่ได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอน หรือส่วนราชการไม่ทำหน้าที่สนับสนุนให้คำปรึกษาแนะนำแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากการปฏิรูปประเทศไทยและการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ เป็นต้น

๒) คณะกรรมการกระจายอำนาจได้เสนอ (ร่าง) แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดว่า ในกรณีที่สภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้บังคับ คณะกรรมการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจดำเนินการปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นได้ โดยสาระสำคัญของร่างดังกล่าวได้กำหนดรายละเอียดบทบาทอำนาจหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นจากเดิม ดังนี้

๒.๑ สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และโปร่งใสตรวจสอบได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

๒.๒ ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มีความเป็นอิสระ มีความเข้มแข็งทางการเงินการคลัง การบริหารทรัพยากรบุคคล และสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกและภายใน

๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนระบบความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับรัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น และภาคเอกชนในพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน

๒.๔ พัฒนาระบบติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อสะท้อนความก้าวหน้าของหน่วยงานที่ถ่ายโอนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับโอน พัฒนาระบบการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มุ่งให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์กับประชาชนในท้องถิ่น

๒.๕ ส่งเสริม สนับสนุนให้การกระจายอำนาจเป็นวาระแห่งชาติ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ

๒.๖ แก้ไขกฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องกับแผนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๗ กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นและมีกฎหมายกำหนดหน้าที่กระทำได้โดยชัดแจ้ง โดยเน้นการกำกับดูแลหลังการดำเนินภารกิจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการกิจการของท้องถิ่น

คำตอบข้อที่ ๒

ตามมาตรา ๒๔๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการจัดการปกครองท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่รับผิดชอบประกอบกัน ฉะนั้น การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กให้เป็นเทศบาลตำบลจึงต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและเงื่อนไขดังกล่าวเป็นสำคัญ ซึ่ง (ร่าง) แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ได้มีการกำหนดปัจจัยหลักที่จะสนับสนุนความสำเร็จของแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประการหนึ่งคือ การปรับโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการควบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กเข้าด้วยกัน เพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะรับการถ่ายโอนภารกิจโดยคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นแรงจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควบรวมเข้าด้วยกัน